

บทที่ 6 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การเคลื่อนไหวของประชาสังคมในเมืองเชียงใหม่ ต่อประเด็นปัญหาที่เกิดจากความเป็นเมือง ระหว่างปี พ.ศ.2540 – พ.ศ.2551 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ ความเป็นเมืองที่เกิดขึ้นในเมืองเชียงใหม่ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และปัญหาที่เกิดขึ้นจากความเป็นเมือง และประเด็นของการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาสังคมในเขตเมืองเชียงใหม่ ต่อประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถสรุป และอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.1.1 ด้านความเป็นเมือง

ในการศึกษาด้านความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ นั้น ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษออกเป็น 3 ประเด็น คือ การศึกษาความเป็นเมืองเชิงพื้นที่ เชิงเศรษฐกิจและสังคม และเชิงการเมือง ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

1) ความเป็นเมืองเชิงพื้นที่

จากการศึกษาพบว่า นับตั้งแต่เมืองเชียงใหม่ได้มีการประกาศเขตเทศบาลในปีพ.ศ. 2478 ก็จะพบว่ามีกรเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ที่ดินภายในเขตเมืองเชียงใหม่เรื่อยมา ทว่าราวช่วง ทศวรรษ 2520 จะพบว่าเริ่มมีการขยายตัวของพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยเข้ามาทดแทนพื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ป่าไม้เดิมในเขตเมืองเชียงใหม่ รวมทั้งบางส่วนถูกจับจองโดยกลุ่มทุนและปล่อยให้เป็นที่ว่างที่ไม่ได้มีการใช้ประโยชน์ ขณะเดียวกันก็มีการขยายตัวของโครงการสาธารณูปโภคโดยมีการ สร้างถนนวงแหวนรอบเมืองเชียงใหม่ ส่งผลให้พื้นที่พาณิชยกรรมขยายตัวไปยังบริเวณต่างๆของเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะตามถนนที่สร้างใหม่และบริเวณที่ถนนตัดกัน นอกจากนี้ยังมีการขยายตัวของพื้นที่พาณิชยกรรมจากบริเวณใจกลางเมืองไปตามแนวถนนที่มุ่งออกนอกเมือง เช่น ถนน เชียงใหม่ - แม่ริม

และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมาจะพบว่า การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตเมืองเชียงใหม่มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากอย่างเห็นได้ชัด การลดลงของพื้นที่ว่างภายในเมือง

เชียงใหม่ซึ่งถูกแทนที่ด้วยพื้นที่พักอาศัย โดยเห็นได้ชัดจากความหนาแน่นของอาคารบ้านเรือนและพาณิชยกรรมซึ่งขยายตัวไปทั่วเมือง โดยเฉพาะพื้นที่พาณิชยกรรมนั้นได้มีการขยายออกจากพื้นที่ศูนย์กลางดั้งเดิมของเมืองคือ บริเวณด้านตะวันตกของแม่น้ำปิงและถนนท่าแพ ถนนช้างม้อย ถนนวิชัยนันทน์ ถนนช้างคลาน ซึ่งเป็นกลุ่มกิจกรรมการเดิมที่มีมาตั้งแต่อดีต นอกจากนี้ย่านการค้ายังปรากฏบริเวณถนนโชตนา ถนนวัวลาย ถนนสุเทพ และหนาแน่นบริเวณถนนตัดกันสองฟากของถนนสายหลักที่มุ่งออกสู่ชานเมือง เช่น ถนนเชียงใหม่ - แม่ริม ถนนเชียงใหม่ - สันกำแพง และถนนเชียงใหม่ - หางดง ส่วนตลาดที่เป็นศูนย์กลางการค้าของเมืองคือ ตลาดวโรรส และตลาดดั้นลำไย ซึ่งเป็นศูนย์กลางกิจกรรมการค้าประเภทต่างๆ ที่อยู่รวมกันบริเวณใกล้เคียงยังคงมีความหนาแน่นของการใช้พื้นที่เพื่อการพาณิชยกรรม อีกทั้งยังมีการเกิดขึ้นของห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่และร้านสะดวกซื้อในเขตเมืองเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าลักษณะการใช้ที่ดินของเมืองเชียงใหม่ที่แบ่งออกเป็น 7 ประเภทคือ พื้นที่พักอาศัย พื้นที่พาณิชยกรรม พื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่ศาสนา พื้นที่สถาบันการศึกษา พื้นที่สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และพื้นที่สวนสาธารณะ โดยส่วนใหญ่พื้นที่ในเขตเมืองเชียงใหม่จะเป็นพื้นที่อยู่อาศัยและการขยายตัวของชุมชนยังคงดำเนินไปตลอดเวลา โดยเฉพาะการเกิดขึ้นของหมู่บ้านจัดสรรที่กระจายตัวอยู่ทั่วบริเวณพื้นที่ โดยมีความหนาแน่นในบริเวณฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง และสองฟากฝั่งของถนนสายหลัก เช่น ถนนเชียงใหม่ - หางดง ถนนเลียบคลองชลประทาน ถนนวงแหวนชั้นกลาง ถนนวงแหวนชั้นนอก เป็นต้น พร้อมกับการกลายเป็นพื้นที่อาศัยผสมพาณิชยกรรมและยังมีการขยายตัวของย่านพาณิชยกรรมสอดแทรกตัวอยู่ในเขตที่พักอาศัย เช่น ย่านถนนนิมมานเหมินท์ ซึ่งตามแนวถนนและชอกซอยจะพบว่ามีอาคารบ้านเรือนเพื่อการพาณิชยกรรมแทรกอยู่กัพื้นที่พักอาศัยอย่างหนาแน่น อีกนัยหนึ่งคือ ลักษณะของการใช้ที่ดินส่วนใหญ่พื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยและพาณิชยกรรมนั้นจะกระจุกตัวอยู่ตามเส้นทางคมนาคมและบางส่วนกระจุกกระจายอยู่ทั่วไป ขณะที่ในพื้นที่คูเมืองความสามารถในการขยายตัวของพื้นที่เชิงกายภาพเริ่มลดลง จึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับการขยายตัวของเมืองมากขึ้น เช่น การทำร้านอาหารโดยใช้บ้านเก่าแทนที่จะสร้างอาคารใหม่ เพราะหาพื้นที่ว่างภายในเมืองยากขึ้น แต่ทว่าการสร้างสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ยังคงมีลักษณะที่ไม่เป็นระเบียบ มีอาคารสูงกระจุกกระจายอยู่ทั่วเมือง ซึ่งการขยายตัวของการใช้ที่ดินของเมืองเชียงใหม่ที่ไร้ระเบียบ ซึ่งหมายถึงประชาชนและผู้ประกอบการสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีการเพิ่มขึ้นของราคาที่ดินในเขตเมืองเชียงใหม่อย่างเห็นได้ชัด ทำให้เกิดการเก็งกำไรของนายทุนและ

การสูญเสียที่ดินของคนจน สะท้อนให้เห็นว่าภาครัฐยังไม่มีมาตรการควบคุม รักษา และการกระจายตัวของการใช้ที่ดินได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2) ความเป็นเมืองเชิงเศรษฐกิจและสังคม

จากการศึกษาความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ผ่านมิติทางด้านสังคม ซึ่งศึกษาจากจำนวนประชากรของเมืองเชียงใหม่ ความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร และการเพิ่มขึ้นของรายได้ของประชากร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า จำนวนประชากรของเชียงใหม่เพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี และความหนาแน่นต่อตารางกิโลเมตร ของประชากรของจังหวัดเชียงใหม่ก็เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

ซึ่งถ้ามองในส่วนของเมืองเชียงใหม่ จากสถิติจำนวนประชากรในปี พ.ศ.2550 เมืองเชียงใหม่มีประชากรทั้งหมด 242,709 คน และมีความหนาแน่นต่อพื้นที่ของประชากรในเมืองเชียงใหม่ อยู่ที่ 1,593 คน/ตารางกิโลเมตร ซึ่งจากแนวคิดของ เสน่ห์ ญาณสาร (2543) ที่ให้นิยามของชุมชนเมืองหรือเทศบาลในประเทศไทย ว่าการจัดตั้งชุมชนเป็นเทศบาลได้นั้น ชุมชนนั้นจะต้องเป็นชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป และมีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งก่อนปี พ.ศ.2538 เชียงใหม่ได้มีการปกครองแบบเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งในปี พ.ศ.2538 มีประชากร 167,945 คน และมีความหนาแน่นของประชากร 4,199 คนต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งถ้าเทียบกับปี 2550 ถึงแม้ว่าจะมีความหนาแน่นของประชากรลดลง แต่จำนวนประชากรของเมืองเชียงใหม่ ยังคงมากขึ้นอยู่ ส่วนสาเหตุที่ความหนาแน่นของประชากรลดลงอาจเป็นเพราะประชาชนขยายในส่วนของแหล่งที่อยู่อาศัยออกไปนอกเมือง และหมู่บ้านจัดสรรต่างๆ ก็มักสร้างออกไปนอกเมือง และถ้าศึกษาจากรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรของเชียงใหม่ พบว่า ในช่วงปี 2540-2543 นั้นรายได้ต่อหัวต่อปี ของประชากรนั้นลดลง ซึ่งอาจเป็นในช่วงของวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในช่วง ปีพ.ศ.2539-2540 แต่จะเห็นว่าในปี 2544 รายได้เฉลี่ยของประชากรนั้นเพิ่มขึ้น และในปี 2545 รายได้เฉลี่ยของประชากรก็เพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และยังคงเพิ่มไปจนถึงปี 2549 ซึ่งจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเมืองเชียงใหม่มีความเป็นเมืองมากขึ้นตลอดเวลา

3) ความเป็นเมืองเชิงการเมือง

จากการศึกษาพบว่า ความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ในเชิงการเมืองพบว่า นโยบายต่างๆ ของเมืองเชียงใหม่ มีทั้งสนับสนุนให้เกิดความเจริญของเมือง และบางนโยบายหรือโครงการก็เกินไปในทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งถ้าพิจารณาจากแผนยุทธศาสตร์ที่เทศบาลนครเชียงใหม่วางแผนไว้ พบว่า สามารถพิจารณาได้ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์พัฒนาเมือง

จากการศึกษายุทธศาสตร์ หรือแผนการพัฒนานี้ ผู้วิจัยเห็นว่าส่วนหนึ่งเป็นแผนการพัฒนาที่ก่อให้เกิดปัญหาของเมืองเชียงใหม่ กล่าวคือ การวางผังเมืองเชียงใหม่ ซึ่งที่ผ่านมา รัฐหรือเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้มีการออกนโยบายโดยที่ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ทำให้เกิดปัญหาในการต่อต้านนโยบายของเทศบาล เช่น นโยบายการวางผังเมือง โดยมีการกำหนดพื้นที่ของในส่วนเมืองเชียงใหม่ ให้เป็นโซนต่างๆ กล่าวคือ พื้นที่วัดเกต ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สีแดง ซึ่งทำให้ชาวบ้านไม่พึงพอใจ เพราะในส่วนของพื้นที่สีแดง คือพื้นที่ของธุรกิจการค้า ซึ่งเอื้อต่อการสร้างตึกสูง ผับ บาร์ ซึ่งชาวบ้านไม่ต้องการ หรือแม้แต่การขยายถนน ที่มีชาวบ้านคัดค้านกันเป็นวงกว้าง

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

จากนโยบายในด้านการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะเห็นว่าเป็นนโยบายเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านสิ่งแวดล้อมของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งแผนการทำงานในด้านทรัพยากรนี้พยายามในการแก้ปัญหาทั้งปัญหามลพิษทางน้ำ ปัญหาขยะ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดจากความเป็นเมือง

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์และสังคม

ซึ่งการพัฒนาในด้านของทรัพยากรมนุษย์ เป็นการสร้างให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะถ้าประชากรในพื้นที่มีความรู้จะทำให้ประชาชนพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการดูแล และใส่ใจในเรื่องของด้านสุขภาพ อนามัยของประชาชน

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

เทศบาลนครเชียงใหม่มีนโยบายในการเสริมสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชน และส่งเสริมให้เมืองเชียงใหม่เกิดการพัฒนาด้านการค้า การท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายในระดับประเทศที่มุ่งเน้นให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคเหนือ โดยมีการสร้างสนามบินนานาชาติที่เชียงใหม่ เทศบาลจัดให้มีถนนคนเดิน ในวันเสาร์ และอาทิตย์ เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของเชียงใหม่ แต่ในขณะเดียวกันก็เกิดปัญหาการล้นไหลเข้ามาของผู้คน การจราจรที่ติดขัด

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

จากการศึกษาพบว่า นโยบายในการสร้างความปลอดภัยให้กับประชาชนนั้น เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของชาวเชียงใหม่ เมื่อเมืองโตขึ้นปัญหาในเรื่องของอาชญากรรมก็มากขึ้นตามด้วย เนื่องจากการย้ายถิ่นฐานของผู้คนเข้ามาอาศัยอยู่มากมาย จากเดิมที่เคยเป็นเพื่อนบ้านกัน แต่เมื่อเมืองมีความเจริญมากขึ้น เมืองขยายใหญ่มากขึ้น ความสัมพันธ์ของชาวบ้านที่เคยเกื้อหนุน จุนเจือกัน ก็หายไป ต่างคนต่างทำงาน การปฏิสัมพันธ์กันก็ลดลง ทำให้เป็นช่องว่างให้มิจฉาชีพได้

6. ยุทธศาสตร์ด้านการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรม

เทศบาลนครเชียงใหม่ หรือเมืองเชียงใหม่ในปัจจุบันนั้น เน้นในเรื่องของการอนุรักษ์ความเป็นล้านนา ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอันดีงามของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเห็นได้จากการที่ให้นักเรียนได้ชุดพื้นเมืองในวันศุกร์ การเน้นให้ถนนคนเดินขายสินค้าพื้นเมือง ซึ่งการพยายามรักษาความเป็นศิลปะ วัฒนธรรมของเชียงใหม่ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาจากความเป็นเมืองเพราะเมื่อเมืองเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้วัฒนธรรมที่เคยอนุรักษ์ไว้ ถูกทำลาย เพราะเทคโนโลยี และความทันสมัยได้เข้ามา การรับเอาวัฒนธรรมของประเทศอื่นๆ เข้ามาก็รุกล้ำศิลปะ วัฒนธรรมอันดีงามของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งทางรัฐก็พยายามในการอนุรักษ์ความดีงามดั้งเดิมไว้

7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

ในส่วนยุทธศาสตร์ข้อนี้ เป็นการวางแผนการทำงานของเทศบาล และเป็นนโยบายที่เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถทำได้เต็มที่ เพราะประชาชนมักไม่ได้รับทราบกับนโยบายต่างๆ ของทางรัฐ จึงทำให้เกิดการประท้วงในรูปแบบต่างๆ ทั้งนี้ถ้าประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาดังแต่เริ่มมีโครงการ ได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ใช่การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างเดียว จะทำให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริง

6.1.2 ปัญหาที่เกิดจากความเป็นเมือง

ในช่วงระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา เมืองเชียงใหม่ได้มีการเติบโตเป็นอย่างมาก ทั้งทางด้านกายภาพของเมือง ทางด้านสังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งความเป็นเมืองที่เกิดขึ้นของเมืองเชียงใหม่นั้น ได้นำมาซึ่งปัญหาในด้านต่างๆ

ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สรุปเป็นประเด็นปัญหาที่เกิดจากความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ กล่าวคือ ปัญหาที่เกิดจากผลกระทบจากความเป็นเมือง เกิดจากการ

พัฒนา ทำให้เมืองเชียงใหม่เติบโตอย่างไรทิศทาง ซึ่งผลกระทบจากการพัฒนาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ นำมาซึ่งปัญหาจากความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายของภาครัฐ โดยขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน จากการศึกษา พบว่า ในการกำหนดนโยบายต่างๆ แม้ว่าภาครัฐพยายามกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่เป็นเพียงการแจ้ง หรือแถลงนโยบาย ให้ประชาชนรับรู้เท่านั้น ขณะที่กลุ่มประชาสังคมมองว่า การมีส่วนร่วมนั้นต้องเป็นการมีส่วนร่วมในทุกระดับของการกำหนดนโยบาย ซึ่งถ้ารัฐสามารถประชาสัมพันธ์ และทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเมืองได้ ปัญหาในเรื่องของการประท้วง หรือต่อต้านการทำงานของรัฐบาลก็จะลดลง เพราะการทำงานร่วมกันในทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องจะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน รวมถึงสามารถได้ข้อสรุปในการทำงาน และงานก็จะสำเร็จลุล่วงด้วยดี

2. ปัญหาเรื่องความเสื่อมโทรมของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม จากการศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดจากการพัฒนา และการเติบโตของเมืองแทบทั้งสิ้น กล่าวคือ กลุ่มประชาสังคมหลายๆ กลุ่มได้มีความเห็นตรงกันในเรื่องของปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ปัญหาคลองแม่ข่า ซึ่งเกิดจากการตัดถนนผ่าน แล้วทำให้คลองตัน น้ำไม่สามารถระบายได้ ทำให้เกิดน้ำเน่าเสียเกิดผลกระทบต่อชุมชนที่อยู่บริเวณคลองแม่ข่า นอกจากนี้ยังมีปัญหารถจากรถที่เพิ่มขึ้นแทบทุกส่วนของเมืองเชียงใหม่ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และไม่มีระบบขนส่งมวลชนที่สามารถรองรับความต้องการของประชาชนได้ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ใช้รถส่วนตัวในการเดินทาง ซึ่งนอกจากทำให้เกิดปัญหารถจากรถในช่วงชั่วโมงเร่งด่วนแล้ว ยังก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศ ซึ่งทางชมรมจักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่พยายามผลักดันให้เกิดการใช้จักรยานแทนรถยนต์ หรือจักรยานยนต์ เพื่อแก้ปัญหามลพิษทางอากาศ และปัญหาสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องมลพิษทางเสียงที่ชาวบ้านวัดเกตต้องเผชิญอยู่ เนื่องจากบริเวณชุมชนวัดเกต เป็นแหล่งของร้านอาหาร และสถานบันเทิงที่เรียงรายกันอยู่ ทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนจากเสียงเพลงในเวลากลางคืน รวมถึงได้รับความเดือดร้อนจากนักเที่ยวที่ทำให้ทรัพย์สินของชาวบ้านเสียหาย และจากการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ทำให้เกิดการก่อสร้างตึกสูง เพื่อทำหอพัก คอนโด ซึ่งการก่อสร้างตึกสูงเป็นการทำลายภูมิทัศน์ทั้งความงามของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งชาวบ้านมักต่อต้าน และไม่เห็นด้วยกับการสร้างตึกสูง ซึ่งเห็นได้จากการคัดค้านของชาวบ้านในพื้นที่ซอยวัดอุโมงค์ ที่คัดค้านการสร้างตึกสูง

3. ปัญหาช่องว่างทางวัฒนธรรม ซึ่งเกิดจากการพัฒนาของเมือง และการเข้ามาของยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ รับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามา ซึ่งทำให้เด็กรุ่นใหม่หลงลืมที่วัฒนธรรมอันดีงามของเชียงใหม่ เยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่ได้สนใจเคลื่อนไหวในการแก้ไขปัญหามองเมือง หรือมีส่วนน้อยที่เข้าร่วมในการทำงานเพื่อท้องถิ่น นอกจากนี้ส่วนของปัญหาที่เกิดขึ้นของชาวบ้านวัดเกต ก็เป็นเพราะเมื่อมีการเปิดร้านค้า ผับ บาร์ ก็มีนักท่องเที่ยวมากมายให้ความสนใจไปเที่ยว ความเป็นย่านวัฒนธรรมเก่าแก่ของย่านวัดเกต ทั้งสิ่งปลูกสร้าง และขนบธรรมเนียมที่ชาวบ้านพยายามอนุรักษ์จะหายไป เพราะเมื่อชาวต่างชาติ หรือนักท่องเที่ยวพุดถึงย่านวัดเกต ก็จะนึกถึงสถานบันเทิง แทนที่จะนึกถึงสถาปัตยกรรมโบราณของเมืองเชียงใหม่

4. ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเมืองเชียงใหม่ เน้นนโยบายด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งนโยบายระดับประเทศที่ต้องการให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคเหนือ การสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ เพื่อรองรับความเจริญที่จะเกิดขึ้น ซึ่งบางโครงการก่อให้เกิดปัญหาต่อชาวบ้าน เช่น ปัญหาเรื่องผังเมืองที่ชาวบ้านหรือกลุ่มประชาสังคมออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านการขยายถนน ซึ่งการขยายถนนนั้นทำเพื่อรองรับระบบการจราจรที่ติดขัด และรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยว หรือถ้าย้อนไปในอดีตที่มีการเคลื่อนไหวต่อต้านการสร้างทางยกระดับ

จะเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นต่างๆ ของเมืองเชียงใหม่ นั้น เกิดจากการเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วของเมืองเชียงใหม่ และเป็นการเติบโตอย่างไร้ทิศทาง กล่าวคือ ผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ได้มีการพูดคุย ปรึกษาและหาข้อสรุปร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างทำงานของตนไป ซึ่งบางครั้งเกิดการซ้ำซ้อนของโครงการ หรือแม้แต่การที่ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง จึงทำให้เมื่อมีการสร้างหรือดำเนินโครงการต่างๆ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจะเป็นประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งเมื่อเกิดความไม่พอใจของประชาชน ก็ทำให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงมากขึ้น

6.1.3 การเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาสังคม

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มประชาสังคมที่เป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับการทำงานเคลื่อนไหวของกลุ่ม ต่อประเด็นปัญหาที่เกิดจากความเป็นเมือง สามารถสรุปโดยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

ในประเด็นว่าด้วยหลักการทำงาน ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานของกลุ่มประชาสังคม พบว่า โดยส่วนใหญ่กลุ่มประชาสังคมที่เป็นกรณีศึกษามีการทำงานในรูปแบบที่หลากหลาย

และไม่ตายตัว แต่ก็มีบางกลุ่มที่มีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน เช่น กลุ่มชมรมจักรยานวันอาทิตย์ เชียงใหม่ ซึ่งทำงานในด้านของการรณรงค์ให้ประชาชนหันมาใช้จักรยานแทนรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดการสร้างเส้นทางจักรยานบนถนนทุกสาย อาจกล่าวได้ว่าเป็นงานในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยตรง

ส่วนกลุ่มประชาสังคมกลุ่มอื่นนั้นจะเป็นการทำงานในส่วนของการช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น องค์กรกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ที่ดูแลในเรื่องของชุมชนเมือง ร่วมแก้ปัญหากับชาวบ้านในชุมชน ซึ่งครอบคลุมแทบทุกชุมชนในเชียงใหม่ โดยหลักการทำงาน คือเสริมสร้างความเข้มแข็งเพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในโครงการการพัฒนาที่กำหนดโดยนโยบายรัฐ เพื่อหวังจะใช้ประโยชน์จากชาวบ้านในชุมชน เช่นเดียวกับกลุ่มชาวบ้านวัดเกต ที่คอยสอดส่องดูแลการกำหนดนโยบายของรัฐ โดยเฉพาะการวางผังเมือง และอนุรักษ์ความเป็นชุมชนดั้งเดิมไว้ ตลอดจนต่อต้านการรุกร้าของความเจริญและนโยบายต่างๆ ที่จะเข้ามาทำให้ความเป็นชุมชนที่สืบทอดกันมานานจากหายไป

ทั้งนี้ในการทำงานของกลุ่มประชาสังคม พบว่า มีการขับเคลื่อนการทำงานโดยการกระตุ้นเตือนให้เกิดความตระหนักต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และทำงานร่วมกับชุมชนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่ที่กำลังเผชิญปัญหาสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและชาวบ้านในพื้นที่ได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ยังมีประเด็นหลักๆ ที่ทุกกลุ่มประชาสังคมพูดถึงคือ การคัดค้านการขยายถนน การจัดการแก้ไขน้ำเน่าเสียในคลองแม่ข่า ซึ่งในส่วนนี้ก็ได้มีกลุ่มประชาสังคมหลายกลุ่มที่เคลื่อนไหวในเรื่องการแก้ปัญหา ได้แก่ กลุ่มภาคีคนฮักเชียงใหม่ องค์กรกลุ่มเพื่อนร่วมงาน หรือแม้แต่กลุ่มชาวบ้านวัดเกต ก็มีเคลื่อนไหวเกี่ยวกับปัญหานี้เช่นกัน ส่วนกลุ่มชุมชนสุเทพจะมีรูปแบบการดำเนินงานเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในส่วนของท้องถิ่น ตำบลสุเทพ ซึ่งได้แก่ การดูแลเรื่องปัญหาพื้นที่ในชุมชนถูกบุกรุกจากนักธุรกิจนอกพื้นที่ การต่อต้านการสร้างตึกสูง เป็นต้น

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นเรื่องความเจริญของเมืองเชียงใหม่ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเมืองเชียงใหม่ กลุ่มกลุ่มประชาสังคมที่เป็นกรณีกศึกษามีความเห็นว่ายเชียงใหม่มีการเจริญ และเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะเน้นเรื่องการสร้างถนน การพยายามสร้างให้เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีความทันสมัย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ยกตัวอย่างเช่น การเพิ่มขึ้นของร้านอาหาร ร้านกาแฟ ฯลฯ ซึ่งสามารถรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น อาจกล่าวได้ว่าเมืองเชียงใหม่ เป็นเมืองที่สามารถหาร้านอาหาร หรือมีอาหารให้เลือกทานได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง การเติบโตของเมืองเชียงใหม่เองทำให้เดิมเมืองเชียงใหม่ซึ่งเป็น

เมืองที่สงบสุข มีวัฒนธรรมที่เรียบง่าย กลายเป็นเมืองที่มีชีวิตชีวา มีสีสัน แต่ในความรู้สึกของชาวบ้าน บางคนได้รับความเดือดร้อนจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น ชาวบ้านวัดเกตได้รับความเดือดร้อนจากเสียงเพลงที่เปิดจากร้านอาหารที่เรียงรายกันตลอดริมแม่น้ำปิง หรือถนนหลายสาย ปัญหาขยะ และปัญหาสิ่งขับถ่ายจากนักท่องเที่ยว ซึ่งหากคนรับผิดชอบไม่ได้ หรือแม้แต่การสร้างทางข้าม ทางลอด ซึ่งทำให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ชุมชนที่อยู่ใกล้กับคลองแม่ข่า ที่เกิดปัญหาจากการสร้างถนน แล้วไปปิดกั้นทางไหลของน้ำ ทำให้น้ำที่เป็นน้ำเสียจากครัวเรือน ไม่ระบาย และสร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน ซึ่งความเจริญที่เกิดขึ้นนี้ เป็นการสร้างความเจริญในด้านโครงสร้างมากกว่าคุณภาพชีวิต การเติบโตของเมืองเชียงใหม่เป็นการเติบโตแบบไร้ทิศทาง

ส่วนในประเด็นเรื่องผลกระทบของความเจริญของเมืองเชียงใหม่ กลุ่มประชาสังคมสามารถสะท้อนให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างดี กล่าวคือ กลุ่มประชาสังคมที่เป็นกรณีศึกษามองว่า ปัญหาเมืองเชียงใหม่เป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกัน และเกิดจากการเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่แทบทั้งสิ้น กล่าวคือ เริ่มจากการที่เชียงใหม่ถูกทำให้กลายเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวของภาคเหนือ ทำให้ผู้คนหลั่งไหลเข้ามาเยี่ยมชมอย่างไม่ขาดสาย นำมาสู่ความต้องการขยายถนนของเทศบาลและหน่วยงานรัฐ เพื่อรองรับการจราจร ยานพาหนะที่แน่นขึ้น เกิดปัญหาการเวนคืนที่ดิน ปัญหาการขยายถนน และการตัดถนนใหม่กั้นทางระบายของน้ำ ทำให้น้ำเน่าเสียเพราะมีการปล่อยของเสียจากบ้านเรือนแต่น้ำไม่สามารถระบายได้ เกิดปัญหากับชาวบ้าน เช่น คลองแม่ข่า หรือการต้องการขยายถนนในเส้นรอบเมืองเชียงใหม่ ซึ่งทำให้ชาวบ้านในหลายพื้นที่ได้รับผลกระทบนี้ หรือแม้แต่การที่สามารถเปลี่ยนรูปแบบการใช้รถยนต์ มาเป็นรถจักรยาน นอกจากจะลดมลพิษในอากาศ และรักษาสีเขียวแล้ว ยังลดปัญหาการจราจรติดขัด และไม่ต้องขยายถนนได้ เป็นต้น ซึ่งการเน้นให้เชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวขึ้น ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นอย่างมาก ในความคิดเห็นของกลุ่มประชาสังคม และการที่รัฐมีนโยบายต่างๆ ที่ลงมาถึงชาวบ้าน หรือเน้นที่รากหญ้า แต่ในทางกลับกันชาวบ้าน หรือผู้ที่รัฐต้องการจะพัฒนา อาจไม่ทราบ หรือไม่เข้าใจในสิ่งที่รัฐต้องการทำให้ และที่หนักไปกว่านั้นคือ นโยบายในการพัฒนาของรัฐเหล่านี้ไม่ได้เป็นนโยบายที่ชาวบ้านต้องการเลยแม้แต่น้อยก็เป็นได้

นอกจากนี้ปัญหาที่ยืดเยื้อมาเป็นเวลานาน ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ คือ ปัญหาขยะ ปัญหาการรุกรานที่ดินของชาวบ้านทำให้ชาวบ้านไม่มีที่ดินทำกิน หรือกระทั่งในพื้นที่ของชาวบ้านวัดเกตที่ความเจริญทางด้านวัตถุ ได้แผ่ขยายเข้าไป ทำให้เกิดเป็นแหล่งของ ผับ บาร์ ร้านอาหาร ซึ่งส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินของชาวบ้าน และยังเป็นมลพิษทางเสียงรบกวนชาวบ้านอีกด้วย ซึ่งเมื่อพื้นที่แห่งนี้กลายเป็นแหล่งที่สำคัญ มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยว ก็ทำ

ให้พื้นที่เป็นที่ต้องการของนักลงทุน เกิดการกว้านซื้อที่ดิน ทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นชาวบ้านที่ฐานะยากจนจึงตัดสินใจขายที่ดินและย้ายไปอยู่ที่อื่น ส่งผลกระทบต่อสังคม และวิถีชีวิตของคนเชียงใหม่ ซึ่งแต่เดิม มีความสัมพันธ์อันดีงามต่อกัน เพื่อนบ้านได้พึ่งพาอาศัยกัน คอยสอดส่องดูแลซึ่งกันและกัน แต่เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนไป เพื่อนบ้านเป็นคนที่ไม่รู้จัก นำมาซึ่งปัญหาอาชญากรรม หรือการลักขโมยได้ เพราะไม่มีใครดูแลใส่ใจกัน และในเรื่องของปัญหาขยะ เมื่อประชาชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก พื้นที่เปล่าถูกจับจอง หรือผู้มีอำนาจนำไปใช้หาประโยชน์อื่นๆ ทั้งส่วนตัว และส่วนรวม ทำให้พื้นที่เปล่าที่สามารถนำไปใช้ในการกำจัดขยะก็ไม่มี ประกอบกับครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณขยะมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งจะเห็นว่าปัญหาของเมืองเชียงใหม่ที่เกิดการขยาย และเติบโตของเมืองอย่างรวดเร็ว และขาดการวางแผนรองรับการเติบโตที่ดี

จากการสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มประชาสังคม ในเรื่องผลกระทบด้านบวกและด้านลบที่เกิดจากความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ความเจริญที่เกิดขึ้นของเมืองเชียงใหม่ นั้น ทางกลุ่มต่างสะท้อนว่าส่งผลในด้านลบมากกว่าด้านบวก กล่าวคือ ด้านบวกนั้นเป็นในเรื่องของเศรษฐกิจของชาวเชียงใหม่ที่ดีขึ้น เมืองเชียงใหม่ สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักของทั้งในประเทศ และต่างประเทศ แต่ในทางกลับกัน ชาวบ้านบางคนถูกไล่ที่ หรือถูกกว้านซื้อที่ดินเพราะที่ราคาที่ดินที่แพงขึ้น ทำให้ชาวบ้านไม่มีที่อยู่อาศัย หรือต้องไปซื้อที่นอกเมืองเพื่ออยู่อาศัยแทน นอกจากนี้ผลกระทบในด้านลบที่เป็นปัญหามากของชาวเชียงใหม่ คือ เรื่องมลพิษ ทั้งทางเสียง อากาศ น้ำ และขยะ เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ เมื่อเมืองเชียงใหม่เกิดความเจริญขึ้น ประชาชนหลังไหลเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น ทำให้พื้นที่ในส่วนต่างๆ ของเมืองเชียงใหม่ถูกใช้ไปเพื่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัย หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ห้างร้านต่างๆ เพื่อรองรับผู้คนทีหลังไหลเข้ามา ซึ่งเมื่อประชากรมากขึ้น ปัญหาขยะล้นเมืองก็ตามมา ประกอบกับพื้นที่ที่จะใช้ในการทำลายขยะก็ไม่มี นอกจากนี้เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ยวดยานพาหนะก็จะเพิ่มขึ้นตาม ทำให้เกิดมลพิษทางเสียงทางอากาศ และจากการที่พื้นที่เปล่าถูกนำไปใช้สร้างสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ไม่มีพื้นที่ให้ป่า ทำให้ไม่มีต้นไม้มาช่วยซับอากาศเสีย

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดอีกด้านหนึ่งก็คือ ในเรื่องของสังคมที่เปลี่ยนไป แต่เดิมชาวเชียงใหม่จะอยู่กันแบบเอื้ออาทรต่อกัน เพื่อนบ้านสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้ และมีวัฒนธรรมอันดีงาม แต่ปัจจุบัน รูปแบบการอยู่อาศัยได้เปลี่ยนไป ต่างคนต่างอยู่ปัญหาด้านอาชญากรรมก็มากขึ้น โดยเฉพาะเด็กรุ่นใหม่ แทบไม่รู้จักขนบธรรมเนียมอันดีงามของเชียงใหม่ แต่กลับรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามามากมาย ซึ่งอนาคตข้างหน้า ความมั่งคั่งที่เคยมีของเมืองเชียงใหม่อาจหายไปตามกาลเวลาก็เป็นไปได้

และต่อประเด็นความคิดเห็นเรื่องความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นของเมืองเชียงใหม่พบว่า กลุ่มประชาสังคมที่เป็นกรณีศึกษาแต่ละกลุ่มมีมุมมองที่แตกต่างกันไป อาจเป็นเพราะแต่ละกลุ่มมีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ องค์กรกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ซึ่งทำงานเกี่ยวกับสิทธิชุมชน มีความเห็นว่า ปัญหาเรื่องความรู้ของชาวบ้านเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้ชาวบ้านได้รู้ทันกับสิ่งที่จะเข้ามาสู่ชุมชน ส่วนกลุ่มชมรมจักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่เห็นว่า ปัญหาในเรื่องการไม่ได้รับความร่วมมือจากภาครัฐในการขับเคลื่อนโครงการต่างๆ เป็นปัญหาหลัก เพราะถ้ากลุ่มประชาสังคม หรือชาวบ้าน ประชาชนเสนออะไรไป แต่ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ กลุ่มประชาสังคมเอง หรือชาวบ้านก็จะไม่สามารถทำให้เกิดการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้เลย

ซึ่งจากการศึกษารูปแบบการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาสังคม จะเห็นว่า ทุกกลุ่มเน้นการให้ประชาชนในพื้นที่ต่างๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนา และแก้ปัญหที่เกิดขึ้น เห็นได้ชัดจากการทำงานขององค์กรกลุ่มเพื่อนร่วมงานที่เน้นให้ความรู้ ให้การศึกษาแก่ชาวบ้านเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันจากการเอาเปรียบของรัฐ หรือผู้มีอำนาจทางสังคม เน้นให้ชุมชนเข้มแข็ง และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ของตนให้ได้มากที่สุด พร้อมทั้งกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรด้วยในขณะเดียวกัน

โดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มประชาสังคมจะเคลื่อนไหวปัญหาที่เกิดขึ้นกับเมืองเชียงใหม่เป็นหลัก แต่ก็ไม่ได้ละเลยกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต กล่าวคือ เมื่อมีนโยบายใดๆ ทั้งจากรัฐ หรือหน่วยงานอื่นๆ กลุ่มประชาสังคมเหล่านี้ก็จะมีการตั้งรับ หรือดำเนินการ ในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมต่อการกำหนดนโยบายนั้นๆ ก่อนที่จะเกิดปัญหา เช่น เข้าไปร่วมในการประชุมวางแผนการพัฒนาเมืองต่างๆ แต่ทั้งนี้กลุ่มประชาสังคมได้มีส่วนร่วมจริง แต่ในบางครั้งประชาชนเองไม่ได้รับทราบถึงการประชุมดังกล่าว เพราะไม่มีการประชาสัมพันธ์ หรือแม้กระทั่งไม่ได้สนใจในการที่จะเข้าร่วม

ดังนั้นการทำงานของกลุ่มประชาสังคม จึงเป็นในด้านการดำเนินงานหลักของกลุ่มควบคู่ไปกับการพยายามชักชวนให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเคลื่อนไหว และการมีส่วนร่วมต่อการป้องกัน และแก้ปัญห ทั้งนี้รูปแบบของกลุ่มบางกลุ่มได้มีการรวมตัวกันของบุคคลในหลายๆ อาชีพ โดยเป็นอาสาสมัครเข้าร่วมทำงาน ซึ่งได้แก่ กลุ่มภาคีคนรักเชียงใหม่ซึ่งทำงานกันเป็นทีม โดยมีการรวมตัวของกลุ่มประชาสังคมที่หลากหลาย ซึ่งช่วยกันทำงานในแต่ละด้าน ถือถ้าเป็นปัญหาในเรื่องใด ก็จะมีสมาชิกของภาคีฯ ที่ทำงานด้านนั้นๆ คอยดูแล และดำเนินการ ส่วนบุคคลที่เข้ามาก็จะประกอบด้วยหลายวิชาชีพ ซึ่งการรวมกลุ่มกันเช่นนี้ ทำให้เกิดการแก้ปัญหา และเคลื่อนไหวได้ในทุกๆ ด้าน

ข้อเสีย หรือข้อจำกัดของการดำเนินงานของกลุ่มประชาสังคม ที่ได้ศึกษามา พบว่าแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น คือ

ข้อเสียหรือข้อจำกัดจากภายนอก ได้แก่ นโยบายของรัฐที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานในการรณรงค์ หรือแก้ไขปัญหาของกลุ่ม เห็นได้ชัดจากกลุ่มชมรมจักรยานวันอาทิตย์ เชียงใหม่ ที่พยายามในเรื่องของการทำเส้นทางเดินรถจักรยาน แต่ก็ยังไม่สำเร็จเพราะไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เป็นต้น

ข้อเสียหรือข้อจำกัดจากภายในกลุ่ม คือ บางกลุ่มเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มคนที่มีความสนใจอยู่แล้ว แต่มาทำงานด้านประชาสังคมด้วยใจ ทำให้บางครั้งไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ จึงทำให้บางโครงการไม่มีความต่อเนื่องในการทำงาน หรือข้อจำกัดในด้านความคิด ซึ่งแต่ละคนที่มาทำงานล้วนแล้วแต่มาจากพื้นฐาน ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้บางครั้งก็มีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันแต่อาจมีอุดมการณ์เดียวกัน ทำให้เกิดปัญหาในการทำงานบ้าง เช่น กลุ่มภาคีคนรักเชียงใหม่ และชุมชนสุเทพ เป็นต้น และรวมถึงการพยายามกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามาร่วมกับกลุ่มในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งบางครั้งยังติดขัดเรื่องข่าวสารที่ไปไม่ถึงประชาชน ทำให้ยังไม่มีประชาชนที่ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มออกมาร่วมมือกับกลุ่มในการขับเคลื่อนเท่าที่ควร

จากการศึกษาจะเห็นว่ากลุ่มประชาสังคมบางกลุ่มได้เห็นความสำคัญของการนำเด็ก ๆ หรือคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหามากขึ้นเพราะตระหนักได้ว่าในอนาคตบุคคลเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้โดยแต่ละชุมชนก็จะมีการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้เด็ก ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือเข้ามารับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือเมืองเชียงใหม่ในปัจจุบัน แต่ว่าการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นั้นยังไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากความไม่พร้อมในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางครอบครัว เช่น กิจกรรมและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคนภายในครอบครัวย่อมไม่เหมือนกัน ทำให้ทุกครอบครัวย่อมมีหน้าที่ของตนอยู่ ปัญหาจากภาครัฐ เช่น การไม่มีเส้นทางสำหรับรถจักรยานให้เพียงพอรวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรที่จะทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บนท้องถนน นอกจากนี้ในการทำงานการกระตุ้นให้เกิดการเข้าร่วมของเยาวชนนั้นไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีเพียงบางกลุ่มเท่านั้นที่มีโครงการเป็นบางครั้ง ทว่าเมื่อผู้ปกครองของเด็กยังไม่เห็นความสำคัญกับสิ่งที่กลุ่มประชาสังคมทำอยู่จึงทำให้การทำงานในส่วนนี้ดำเนินไปค่อนข้างช้า

ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาสังคม ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นจากความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ เป็นการเคลื่อนไหวในรูปแบบของการเตรียมตัว

รองรับปัญหาที่จะเกิดขึ้นอย่างเข้าใจ และมีความรู้รอบด้าน การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว โดยกลุ่มประชาสังคมพยายามเน้นที่การดำเนินการโดยประชาชนหรือชาวบ้านในพื้นที่ด้วยตนเอง เพราะกลุ่มประชาสังคมที่เป็นกรณีศึกษามองว่าไม่สามารถอยู่ช่วยเหลือชาวบ้านได้ตลอดเวลา การที่ชาวบ้านสามารถลุกขึ้นมาต่อสู้ หรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง ควบคู่ไปกับการรวมกลุ่มประชาสังคมทำหน้าที่เป็นแกนนำ จะทำให้เกิดการพัฒนา และเป็นการพัฒนาที่มาจากคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

6.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษา การเคลื่อนไหวของประชาสังคมในเขตเมืองเชียงใหม่ ต่อประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากความเป็นเมือง ระหว่างปี พ.ศ.2540-พ.ศ.2551 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในประเด็นด้านความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ และประเด็นการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาสังคม ซึ่งการศึกษาความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ ได้ทำการศึกษาใน ประเด็นต่างๆ คือ ประเด็นด้านพื้นที่และการใช้พื้นที่ของเมืองเชียงใหม่ ประเด็นด้านเศรษฐกิจ และสังคม และประเด็นด้านการเมือง โดย

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มประชาสังคม ที่มีรูปแบบการรวมตัวของกลุ่มอย่างชัดเจน และมีการเคลื่อนไหวของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกลุ่มที่ทำการศึกษา มี 5 กลุ่ม คือ กลุ่มเพื่อนร่วมงาน ชมรมจักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่ ชาวบ้านวัดเกต ชุมชนสุเทพ และภาคีคนฮักเชียงใหม่ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกันไป แต่ล้วนทำงานเพื่อเมืองเชียงใหม่ทั้งสิ้น

จากผลการศึกษาถึงความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ พบว่า ความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่นั้นมีรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Edwin Eames and Judith Goode (อ้างใน ปรีชา คุวินทร์พันธ์, 2545) ที่กล่าวว่า Urbanization หมายถึง กระบวนการของการเป็นเมือง ซึ่งเนื่องมาจากการอพยพทางประชากร จากเขตที่ไม่ใช่เมือง ไปยังเขตเมือง หรือเนื่องมาจากการขยายตัวของเขตที่อยู่อาศัยที่ไม่ใช่เมืองมาก่อน ทั้งในด้านรูปแบบและการหน้าที่ (Forms และ Functions) ของการตั้งถิ่นฐานนั้นๆ จนเกิดเป็นชุมชนเมืองขึ้น ซึ่งเมืองเชียงใหม่มีการย้ายถิ่นฐานของประชากรจากนอกเมือง หรือชนบท เข้ามาอยู่ในตัวเมืองเป็นจำนวนมาก ซึ่งการย้ายถิ่นฐานของประชากรจะเป็นรูปแบบของการย้ายเพื่อการศึกษา และเพื่อประกอบอาชีพเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งถ้าพิจารณาจาก ตาราง

แสดงจำนวนประชากรจากทะเบียนในเขตจังหวัดเชียงใหม่ (ตาราง 4.3) พบว่าตลอดระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา จำนวนประชากรของจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นตลอด ยกเว้นปี 2545 ที่มีจำนวนประชากรลดลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งจากข้อมูลที่ได้นี้เป็นข้อมูลจากทะเบียนของจังหวัดเชียงใหม่ แต่ในความเป็นจริงนั้น ยังมีประชากรมีจำนวนมากที่ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ แล้วไม่ได้แจ้งย้ายกับทะเบียนราษฎร และยังมีในส่วนของแรงงานต่างด้าวที่หลั่งไหลเข้ามาหางานทำอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งทำให้ประชากรในเมืองเชียงใหม่หนาแน่นมากขึ้น

นอกจากนี้ เสน่ห์ ญาณสาร (2543) ยังได้ให้ความหมายของนคร หรือชุมชนเมืองว่า บริเวณที่มีคนรวมกลุ่มอาศัยอยู่ด้วยกันอย่างหนาแน่นกว่าพื้นที่ที่อยู่โดยรอบ โดยมีวิถีการดำรงชีวิตที่ผิดแผกแตกต่างจากชนบท นั่นคือ ประชากรส่วนใหญ่ของนครหรือชุมชนเมือง ประกอบอาชีพทางการค้า การบริการ กิจการสำนักงาน และการอุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ ที่มีหน่วยธุรกิจต่างๆ ผุดขึ้นมากมาย ซึ่งตามครัวเรือนต่างๆ ถ้ามีที่อยู่อาศัยที่ทำเลดี เหมาะแก่การค้าขาย ก็จะเปลี่ยนจากบ้านที่อยู่อาศัยทำเป็นร้านค้า หรือให้ผู้อื่นเช่าเพื่อทำธุรกิจ นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่าเมืองเชียงใหม่ยังเป็นศูนย์กลางการค้าของภูมิภาค หน่วยธุรกิจบางหน่วยก็ตั้งสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองเชียงใหม่ ประกอบกับนโยบายของภาครัฐ ที่พยายามเน้นด้านการท่องเที่ยวของเมืองเชียงใหม่ ทำให้เมืองเชียงใหม่เป็นอีกเมืองที่มีธุรกิจในการบริการมากมาย ทั้งธุรกิจโรงแรม นวด สปา ซึ่งมีหลายแห่งที่มีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ

ทั้งนี้ความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ที่เกิดขึ้นนี้ นอกจากจะนำมาซึ่งรูปแบบเศรษฐกิจที่เติบโตขึ้นแล้ว ยังมีผลกระทบทางด้านลบที่เกิดขึ้นของเมืองเชียงใหม่กล่าวคือ การเกิดปัญหาในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของเสน่ห์ ญาณสาร (2547) ซึ่งได้กล่าวถึงปัญหาของเมืองในหลายๆด้าน ได้แก่

1. ปัญหาทางสังคม ปัญหาการย้ายถิ่น ซึ่งการเคลื่อนย้ายของประชากรเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองเชียงใหม่ นอกจากจะทำให้เกิดความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่เมืองเชียงใหม่มากขึ้นแล้ว จากความคิดเห็นของชาวบ้านวัดเกต ที่กล่าวถึงความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินไว้ว่า เมื่อรูปแบบทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป ในชุมชนไม่ได้มีความปลอดภัย หรือคนในชุมชนไม่ได้ช่วยกัน

สอดคล้องดูแลซึ่งกันและกันเหมือนในอดีต ปัญหาอาชญากรรมมีมากขึ้น ไม่สามารถวางใจปล่อยลูกหลานให้เดินทางไปไหนมาไหนตามลำพังอีกต่อไป เป็นต้น

2. ปัญหาทางเศรษฐกิจ จะเห็นว่าการเติบโตของเมืองที่มากขึ้น รัฐต้องพยายามในการพัฒนาในเรื่องของการบริการประชาชนอย่างทั่วถึง และต้องใช้นโยบายในการดำเนินการดังกล่าวมากขึ้น เมื่อมีผู้คนเข้ามากระจุกงานทำในเมืองมากขึ้น แต่จำนวนงานที่รองรับไม่เพียงพอก็จะทำให้เกิดปัญหาการว่างงานมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากการกำหนดนโยบายของเทศบาลนครเชียงใหม่ ก็ได้มีการกำหนดในเรื่องของการแก้ไขปัญหาแรงงานไว้ในแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ

3. ปัญหาทางการเมือง จะเห็นว่าขณะนี้ (พ.ศ.2552) เกิดปัญหาในเรื่องของผังเมือง ซึ่งชาวบ้านบางพื้นที่ไม่เห็นด้วยกับการวางนโยบายผังเมืองของเมืองเชียงใหม่ ประกอบกับการต่อต้านนโยบายการขยายถนนของเทศบาล ยังเป็นปัญหาที่เรื้อรัง และยังไม่มีความชัดเจนใดๆ ซึ่งเมื่อเมืองเติบโตขึ้นปัญหาเรื่องความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐก็จะมีมากขึ้น

4. ปัญหาด้านมนุษยชาติ จะเห็นว่า เมืองเชียงใหม่เกิดการเติบโตและเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพของเมืองอย่างมาก ทั้งตึกสูงที่มากขึ้นในย่านธุรกิจ เช่น ย่านนิมมานเหมินท์ หรือชุมชนสุเทพ ซึ่งมีการสร้างหอพัก คอนโด เป็นจำนวนมาก ทำให้ทัศนียภาพของเมืองเชียงใหม่ถูกบดบัง และเป็นปัญหาที่กระทบกับชาวบ้านที่อยู่ดั้งเดิมที่พยายามต่อต้าน หรือในกรณีของการสร้างถนน แล้วไปปิดทางระบายน้ำในคลองแม่ข่า ทำให้เกิดน้ำเน่าเสีย นำมาซึ่งปัญหาสิ่งแวดล้อม และประชาชนได้รับปัญหา ทำให้คุณภาพชีวิตลดลง

5. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จะเห็นว่า การเกิดขึ้นของความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เมืองเชียงใหม่ได้รับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมมาตลอดเวลา ทั้งปัญหาทางด้านมลพิษทางอากาศ น้ำเสีย ปัญหาขยะมูลฝอยที่เป็นประเด็นสำคัญในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งกลุ่มประชาสังคม เช่น ชมรมจักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่พยายามทำงานในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

และจากการศึกษาการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาสังคมในเขตเมืองเชียงใหม่ ต่อประเด็นปัญหาที่เกิดจากความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ นั้น ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบ และอุดมการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันไป แต่ในความต่างนั้นมีการสอดคล้องประสาน

การทำงานกันอยู่ ซึ่งบางกลุ่มก็ทำงานในรูปแบบของเครือข่าย เช่นกลุ่มภาคีคนฮักเจียงใหม่ ที่มีสมาชิกอาศัยอยู่หลายกลุ่ม โดยรูปแบบการทำงานของภาคีฯ คือ เมื่อมีปัญหาในประเด็นใด กลุ่มที่เคลื่อนไหวจะเป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องหรือในรับผลกระทบจากปัญหานั้น เช่น ปัญหาด้านชุมชนก็จะเป็นการเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ทำงานด้านชุมชน รวมตัวกัน เพื่อปรึกษา หาข้อสรุป และดำเนินการในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เป็นต้น

ซึ่งจากการศึกษาวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ ชีรยุทธ บุญมี (2547) ที่กล่าวถึงการทำงานของประชาสังคมว่าเป็นการคานอำนาจระหว่างรัฐกับสังคม รัฐกับกิจกรรมการรวมกลุ่ม และการแสดงความคิดเห็นของสังคม ประชาสังคมก็คือสังคมที่สมาชิกกระตือรือร้น เอาการเอางาน ถกเถียงร่วมกันในประเด็นร่วมกันของสังคมในสิ่งที่เป็ผลประโยชน์โดยรวมของภาคสาธารณะหรือของส่วนรวม ซึ่งเห็นได้จากการทำงานของกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ที่พยายามสร้างให้ชาวบ้าน หรือประชาชนมีส่วนร่วมในนโยบายต่างๆ ของรัฐที่ลงมาถึงชาวบ้าน หรือการทำงานของกลุ่มชมรมจักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่ ที่รวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของเอนก เหล่าธรรมทัศน์ (อ้างใน วีระ เลิศสมพร, 2543) ที่กล่าวว่า ประชาสังคม หมายถึง เครือข่าย กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ สถาบัน และชุมชน ที่มีกิจกรรมหรือมีการเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างรัฐ (state) กับปัจเจก (Individual) โดยจุดเน้นของประชาสังคม ได้แก่

1. ไม่ชอบ และไม่ยอมให้รัฐครอบงำหรือบงการ แม้ว่าจะยอมรับความช่วยเหลือจากรัฐ และมีความร่วมมือกับรัฐได้ แต่ก็สามารถชี้นำกำกับและคัดค้านรัฐได้พอสมควร ซึ่งจะเห็นได้จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างหลายๆ กลุ่ม ที่เน้นให้ประชาชนรู้เท่าทันการทำงานของรัฐบาล คอยสอดส่องดูแล ไม่ให้ประชาชนได้รับการเอาเปรียบจากนโยบายของรัฐ

โดยรูปแบบการทำงานที่ตรงกับคำกล่าวว่าร่วมือกับรัฐได้ แต่ก็สามารถชี้นำกำกับและคัดค้านรัฐได้พอสมควร ก็คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมกำหนดนโยบายการพัฒนาต่างๆ ของเทศบาล หรือของหน่วยงานต่างๆ ของกลุ่มภาคีคนฮักเจียงใหม่ เพื่อเป็นการร่วมแสดงความคิดเห็น และหาข้อสรุปร่วมกันกับรัฐ และหลายๆ กลุ่มก็ได้กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับรัฐ และกลุ่มประชาสังคม

2. ไม่ชอบลัทธิปัจเจกชนนิยมแบบสุดขั้ว ซึ่งส่งเสริมให้คนเห็นแก่ตัว ต่างคนต่างอยู่ แ่งแย้งแข่งขันกันจนไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม แต่สนับสนุนให้ปัจเจกชนรวมกลุ่มรวมหมู่ และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยไม่ปฏิเสธการแสวงหรือปกป้องผลประโยชน์เฉพาะส่วน

เฉพาะกลุ่ม จะเห็นว่าการทำงานของกลุ่มประชาสังคมนั้นเน้นความสามัคคีเป็นหลัก เพราะการรวมตัวกันของผู้คนมากมาย อาจทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งได้ แต่กลุ่มประชาสังคมก็ยึดถือเอาเป้าหมายการทำงานเป็นหลัก และเน้นการประชุมพูดคุยกัน ตัวอย่างเช่น ชุมชนสุเทพที่กล่าวว่า ปัญหาการทำงานอยู่ที่ความคิดเห็นที่แตกต่างกันของสมาชิกกลุ่ม แต่ผลสุดท้ายก็ได้ข้อสรุปการทำงานจากการประชุมหารือกัน

หรือแม้แต่กลุ่มภาคีคนรักเชียงใหม่ ที่เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มประชาสังคมหลายๆ กลุ่ม ซึ่งในบางครั้งก็เกิดข้อขัดแย้งในการทำงาน แต่กลุ่มมองไปที่จุดมุ่งหมายเดียวกัน คือการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของเมืองเชียงใหม่ ก็สามารถทำให้เกิดความสามัคคี และงานผ่านลุล่วงไปได้ด้วยดี

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นว่าทุกกลุ่มเห็นว่าปัญหาของเมืองเชียงใหม่ปัจจุบันนี้ล้วนแล้วแต่เกิดจากการพัฒนาของเมืองเชียงใหม่ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยบางครั้งขาดการวางแผนร่วมกันในหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการเกิดขึ้นของการพัฒนาที่แท้จริงและยั่งยืนนั้นต้องมีการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ และภาคประชาชน เพราะภาครัฐจะเป็นส่วนขับเคลื่อน และกำหนดนโยบายให้เกิดการพัฒนา ในขณะที่เดียวกันถ้าได้ความร่วมมือจากภาคประชาชนก็จะทำให้เกิดการยอมรับในการทำงานของรัฐ และเมื่อได้ข้อตกลงที่เป็นที่พอใจกับทั้งสองฝ่ายแล้ว การคัดค้าน ปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนก็จะได้รับข้อยุติ หรือหมดไป และสาเหตุสำคัญที่ภาคประชาชนจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา ก็คือ ประชาชนนั้นเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนา หรือการทำลายก็ตาม

6.3 ข้อเสนอแนะ

ในส่วน of ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยเห็นว่า กลุ่มประชาสังคมควรมีการมุ่งเน้นในการปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อท้องถิ่นอย่างมีความเข้าใจต่อความเป็นท้องถิ่นหรือชุมชนของตน เพราะปัจจุบันวัยรุ่น หรือเยาวชนยังไม่ค่อยมีสำนึกในเรื่องของการทำงานเพื่อส่วนรวม หรือการทำงานเพื่อท้องถิ่นที่อยู่อาศัยของตน การปลูกฝังให้เกิดจิตสำนึกเช่นนี้ จะทำให้นักเรียนลูกใหม่ที่เติบโตขึ้นมา ที่ประสิทธิภาพ และความสามารถในการดูแลท้องถิ่นให้รุ่งเรืองได้ โดยอาจจะสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามที่แต่ละกลุ่มประชาสังคมวางแผนงานไว้ หากแต่เพิ่มให้มีเยาวชน หรือมีการประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนเข้าร่วม หรือแม้กระทั่งจัดให้เป็นเวทีของเยาวชน

โดยเฉพาะก็เป็นได้ ซึ่งปัจจุบันก็อาจมีในลักษณะนี้อยู่ แต่เยาวชนโดยส่วนใหญ่อาจยังไม่ทราบ เพราะข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึงก็เป็นไปได้

นอกจากจะทำการปลูกฝังเยาวชนให้เห็นความสำคัญของการเคลื่อนไหวต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตนแล้ว ประชาชนทั่วไปก็ควรได้รับข่าวสารในการทำงานของรัฐ หรือเทศบาลฯ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานตลอดจนมีอำนาจในการยื่นข้อเสนอประกอบการตัดสินใจของรัฐ เพราะปัจจุบันพบว่าเมื่อมีโครงการอะไรเกิดขึ้นประชาชนไม่ได้รับรู้ เมื่อทางภาครัฐและผู้เกี่ยวข้องได้ดำเนินการจึงเกิดการต่อต้านคัดค้าน เกิดเป็นประเด็นความขัดแย้งเพิ่มขึ้น ดังนั้นการที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการต่างตลอดทุกขั้นตอน จะทำให้เกิดการแก้ปัญหาที่ตรงจุด หรือแม้กระทั่งในกรณีที่รัฐกับประชาชนมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ก็ควรมีการพูดคุยชี้แจงเหตุผลของกันและกัน เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันได้

ทั้งนี้การสนับสนุน หรือปลูกฝังให้เกิดความรู้สึกรัก และหวงแหนบ้านเกิดเมืองนอน ก็จะเป็นทางออกให้ประชาชนหันมาสนใจสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับพื้นที่อยู่อาศัยของตน ดูได้จากชาวบ้าน วัดเกต เป็นกลุ่มชุมชนที่มีความชัดเจนในเรื่องของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ก็ยังเกิดปัญหาขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะความเจริญที่เข้ามาแล้วชาวบ้านตามไม่ทัน แต่ถ้าชาวบ้านได้รวมตัวกัน และรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง ก็จะทำให้มีอำนาจในการต่อรองกับสิ่งที่เข้ามาคุกคาม ประกอบกับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และหวงแหนทรัพยากรที่ตนมีอยู่ก็จะทำให้แก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ส่วนหนึ่ง เป็นต้น

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ถ้าสามารถกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาได้ก็จะทำให้เกิดพลังในการแก้ปัญหา และจะประสบความสำเร็จได้ โดยอาจไม่ได้มีแค่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น กลุ่มประชาสังคมเท่านั้นในการดำเนินการ แต่ถ้ามีการร่วมมือกันทุกภาคส่วน ก็จะทำให้ปัญหาต่างๆ ลดลง และไม่เกิดปัญหาในที่สุด

จะเห็นได้ว่าในการศึกษาการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาสังคม ต่อประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากความเป็นเมืองของเมืองเชียงใหม่ สามารถสะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นจริงของเมืองเชียงใหม่ในปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และความพยายามในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีทั้งโครงการที่กำลังทำอยู่ และเสร็จลุกล่วงไปแล้ว ซึ่งถ้ากลุ่มประชาสังคมเหล่านี้ได้รับความช่วยเหลือจากประชาชนชาวเชียงใหม่ในการแก้ไขปัญหาก็จะทำให้เกิดพลังที่ยิ่งใหญ่ในการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ต่อไป